

PLA DE VOLUNTARIAT DE LA FUNDACIÓ CATALANA DE L'ESPLAI

El voluntariat, la missió i el pla estratègic

Aquest és el **Pla de Voluntariat (en endavant PdV)** de la Fundació Catalana de l'Esplai, -Fundesplai, -la Federació Catalana de l'Esplai i Fundación Esplai que anomenarem "l'Organització" en aquest document i altres referits al PdV.

En els Estatuts de la Fundació Catalana de l'Esplai, entre les activitats estratègiques per aconseguir les finalitats fundacionals, es llegeix en el punt 4.1.d) "*Incloure el treball del voluntariat en els projectes, com element que estimula la responsabilitat dels ciutadans i ciutadanes i la seva participació democràtica.*" Així mateix, en el punt 7.d) es diu: "*impulsar els valors de la solidaritat i el voluntariat estimulant les actituds generoses i altruïstes en favor de la millora de la vida de les persones i de la societat en general.*"

Per tal de fer efectiva l'activitat estratègica marcada pels Estatuts, l'Organització es dota d'una Política de voluntariat que l'orienta en com s'ha de dur a terme els diferents aspectes i nivells del PdV. Aquesta política de voluntariat segueix la Política general de l'organització i el compromís amb la qualitat, el medi ambient, la prevenció de riscos laborals i la igualtat de gènere.

Els objectius del PdV són:

- Promoure la participació del voluntariat a les activitats de l'organització, com un valor afegit, per tal d'aconseguir els objectius amb la implicació de la societat civil.
- Descriure la tipologia de voluntariat a Fundesplai: voluntariat de continuïtat, temporal i ocasional i els circuits d'incorporació i formació per cada tipologia.
- Promoure la implicació de l'estructura tècnica de Fundesplai en el recolzament/suport del voluntariat i de la tasca voluntària.
- Donar a conèixer la tasca i la tipologia del voluntariat en l'organització.
- Establir aliances amb altres organitzacions de voluntariat i treballar en xarxa a nivell *global*

Definició i àmbits de voluntariat a Fundació Catalana de l'Esplai, Federació Catalana de l'Esplai i Fundación Esplai.

S'entén per voluntariat: les persones que, de forma altruïsta i compromesa, ja sigui de forma continuada, temporal i/o ocasional, sense prestació econòmica, ni de qualsevol altra índole, realitzen activitats que s'emmarquen en els àmbits que integren la seva missió: educar els infants i joves, enfortir les entitats de lleure i el Tercer Sector, millorar el medi ambient i promoure la ciutadania i la inclusió social.

La dedicació d'aquestes persones ha de caracteritzar-se per:

- Una voluntat de col·laboració educativa.
- Una opció per la inclusió i la transformació social.
- Compromís mediambiental i de sostenibilitat.
- Aposta per la qualitat del servei.
- Compromís per la corresponsabilitat.
- Impuls al Tercer Sector.
- Treball en xarxa.

L'acció del voluntariat ha de fonamentar-se en els pilars de l'organització que són **els valors humans que orienten els seus objectius i el valors de l'Organització com a tal.**

Valors humans:

- **Utopia**, per avançar cap a una societat inspirada en els valors de la pau, la democràcia i la fraternitat.
- **Solidaritat i cooperació**, basades en el respecte a la dignitat de les persones i dels pobles, a la diversitat i als drets humans.
- **Iniciativa**, fomentar la participació, l'autonomia personal i esforç individual i col·lectiu per desenvolupar una ciutadania activa i responsable.
- **Felicitat**, formació de persones que aspirin a una vida feliç, que es fonamenti en l'autoconfiança i en l'obertura a l'altre, en l'honestedat, la generositat, l'expressió dels sentiments i el compromís amb la comunitat.

Valors de l'Organització

- **Independència:** Treballem sense subordinació econòmica, política ni institucional, ni submissió a cap altre interès que no siguin els valors que inspiren a nostra missió.
- **Transparència:** Treballem amb claredat en els objectius i transparència en la gestió dels recursos. Una transparència basada en la coherència i en la informació, portes endins i respecte a la societat.
- **Pluralisme:** Volem l'aportació de la pluralitat, de la diversitat i de la participació, tant en la vida interna de l'organització com en el treball en xarxa amb altres agents i en les relacions amb el nostre entorn.
- **Sostenibilitat:** Volem actuar amb austeritat i aplicant criteris d'eficiència en la gestió que ens permetin que la nostra acció social i educativa sigui el màxim d'eficient amb el mínim impacte ambiental.
- **Coherència:** Volem que la nostra activitat i el nostre funcionament siguin reflex dels valors que proclamem.

Els àmbits i nivells d'actuació:

Els àmbits i nivells d'actuació són els següents:

- a) Ser membre del Patronat, del Consell Assessor i d'altres òrgans de la direcció de l'organització i d'altres entitats del grup.
- b) Col·laborar en l'estructura de Fundesplai i de Fundación Esplai. .
- c) Ser voluntari/a de la Federació Catalana de l'Esplai i dels Esplai que la conformen. (Suport als monitors/res, Formar part de les juntes, etc.).
- d) Ser voluntari/a en els programes d'educació ambiental.
- e) Ser voluntari/a als serveis de programes escolars. (Casals, extraescolars, menjadors, etc.).
- f) Ser voluntari/a als programes de Gent Gran.
- g) Ser voluntari/a als programes de mentoria de joves.
  - Fer voluntariat internacional mitjançant aliances que té Fundesplai.
  - Ser monitor de la Red Connecta, com a projecte de característiques específiques.
  - Col·laborar com a voluntari/a ocasional en actes, festes, campanyes, etc.

Els àmbits d'actuació donen cabuda a voluntaris/es de continuïtat, temporals i ocasionals. El perfil de cadascun dependrà dels requeriments per a cada lloc de voluntariat que sigui necessari. A tots aquests àmbits poden accedir les empreses que s'adrecin a Fundesplai amb la intencionalitat de realitzar una acció voluntària per part de les seves persones treballadores (Voluntariat corporatiu).

En l'Annex 2 s'exposen esquemàticament les línies d'actuació que té l'Organització quant al voluntariat.

Tipologia de voluntariat:

Fundesplai contempla tres tipologies de voluntariat **en funció del temps de dedicació:**

- Els voluntaris/es de continuïtat.
- Els voluntari/es temporals.
- Els voluntaris/es ocasionals.

El voluntariat de continuïtat és aquell que participa al llarg del curs ordinari en de qualsevol dels llocs de voluntariat de l'organització.

El Voluntariat temporal és aquell que participa d'un activitat que té una durada d'entre una setmana i un més.

El Voluntariat ocasional és aquell que participa en una activitat puntual com per exemple és el cas de la Festa Esplai.

Fundesplai contempla dos tipologies de voluntariat **en funció de l'edat**:

- Majors de 18 anys.
- Menors entre 16 i 18 anys.

Els voluntaris/es majors de 18 anys podran desenvolupar una tasca voluntària amb tota la responsabilitat que comporti i estaran supervisats per l'equip tècnic corresponent.

Els voluntaris/es d'entre 16 i 18 anys podran desenvolupar una tasca voluntària sempre acompanyats d'una altra persona voluntària major d'edat o sota la supervisió d'una persona professional tècnica, que és en darrer terme responsable final de l'activitat a desenvolupar.

Drets i deures del voluntariat

Drets del voluntariat respecte l'entitat:

1. Obtenir informació de l'entitat on col·labora, sobre el funcionament, les finalitats i les seves activitats, suport en el desenvolupament de l'acció voluntària i mitjans per poder exercitar-la convenientment.
2. Rebre la formació necessària per al desenvolupament de l'activitat.
3. Ser tractat sense cap tipus de discriminació i amb tot el respecte a la seva condició i les seves creences.
4. Gaudir d'acreditació suficient com a voluntari davant de tercers i obtenir certificació de la seva participació en els programes.
5. Participar activament en l'elaboració, planificació, execució i avaluació dels programes i activitats on col·labori, amb el reconeixement social de la seva activitat.
6. Ser coberts mitjançant la corresponent pòlissa d'assegurança com a beneficiaris, pels riscos d'accidents i dels danys que involuntàriament podria causar a tercers per raó de la seva activitat.
7. Rescabalar-se, si ho vol, de les despeses que li pugui ocasionar l'activitat voluntària.
8. Acordar lliurement les condicions de la seva acció voluntària i el compromís de les tasques definides conjuntament, el temps i horari que hi podrà esmerçar i les responsabilitats acceptades per cadascú.

Deures del voluntariat:

1. Cooperar en la consecució dels objectius del programa on participi per al compliment dels compromisos adquirits dins de l'organització.
2. Realitzar l'activitat a què s'ha compromès amb responsabilitat, bona fe i gratuïtat, donant suport de manera activa a la seva entitat i respectant les normes internes de funcionament.
3. Observar les mesures de seguretat i higiene reglamentades i aquelles que siguin adoptades per l'entitat.
4. Rebutjar qualsevol contraprestació econòmica o material que li pugui ser oferta pel beneficiari o per tercers en virtut de la seva actuació.
5. Mantenir la confidencialitat, sense perjudici dels drets de la persona, de les informacions rebudes i conegudes en el desenvolupament de la seva activitat, tant respecte dels beneficiaris com de l'entitat.

En cas de renúncia, notificar-la amb antelació o continuar l'activitat fins que puguin adoptar-se les mesures necessàries per evitar perjudicis greus al servei.

6. Respectar en tot moment els valors humans i els valors de l'organització descrits anteriorment i actuar en conseqüència.

Circuit d'incorporació per cadascun dels perfils de voluntariat:

Primer contacte amb l'organització:

- Arriba una demanda de voluntariat mitjançant el web de Fundesplai, trucada telefònica o contacte amb el servei corresponent (Esplai, Escola, etc.)
- Un referent de voluntariat de l'organització és posarà en contacte amb la persona voluntària per conèixer els seus interessos i compromisos. Cal definir si serà un voluntariat de continuïtat, temporal o ocasional i si és major d'edat o menor.

En funció de la tipologia de voluntariat i de la seva edat els circuits a seguir per la seva incorporació són:

Circuit pels voluntaris/es de continuïtat:

- La persona referent de voluntariat del departament corresponent fa l'entrevista amb el voluntari/a i omple les fitxes corresponents (Lloc de voluntariat, funcions i full de compromís).
- La persona referent de voluntariat comunica al Departament de Laboral la incorporació del voluntari/a i entrega al mateix departament el full de compromís signat pel voluntari/a, que també haurà de signar la persona cap responsable del Departament de Laboral.

Un cop el/la voluntari/a ha estat donat d'alta per Dptment. de Laboral el/la voluntari/a pot començar l'activitat al servei corresponent.

Una persona del Dpment. De Laboral dona d'alta la formació bàsica sobre Fundesplai online.

- El/la voluntari/a durant el primer mes d'incorporació farà la formació bàsica online i omplirà la fitxa de valoració de la mateixa.
- El Dpment. de Laboral rep la fitxa de valoració i la desa.
- La persona referent de voluntariat fa seguiment quinzenal del voluntari/a.
- La persona referent de voluntariat comunica al Dment de Laboral la baixa del voluntariat en el moment que sigui efectiva.
- Dpment. De Laboral tanca l'expedient del voluntari/a.

Circuit pels voluntaris/es temporals.

- El referent de voluntariat del departament corresponent fa l'entrevista amb el voluntari/a i omple el full de compromís.
- El referent de voluntariat comunica a Laboral la incorporació del voluntari/a i entrega a laboral el full de compromís signat pel voluntari, que també haurà de signar el cap de laboral.

Un cop el voluntari/a ha estat donat d'alta per laboral el voluntari/a pot començar l'activitat al servei corresponent.

- El responsable de l'activitat del Voluntari/a li explicarà en què consisteix el projecte/servei en el qual hi participarà i es farà entrega d'una memòria de l'entitat.
- No haurà de fer la formació online prevista pel voluntariat de continuïtat.
- El referent de voluntariat comunica a laboral la baixa del voluntariat en el moment que sigui efectiva i aportarà una petita valoració.
- Laboral tanca l'expedient del voluntari/a.

Circuit pels voluntaris/es ocasionals:

- El voluntariat ocasional, que participa d'una activitat puntual, només haurà d'estar informat sobre la tasca que desenvoluparà. En cas que demani més informació sobre l'entitat el podrem adreçar a la memòria de l'organització.
- No serà necessari que faci cap formació.
- No serà donat d'alta a la base de dades de laboral.

Tot el voluntariat que participi a Fundesplai, sigui de la tipologia que sigui, quedaran coberts per l'assegurança de responsabilitat civil.

Gestió Integrada

Per tal de definir els processos a seguir en les diferents etapes per les que passa un voluntari al llarg de la seva relació amb l'organització, així com les eines a utilitzar en els diferents àmbits d'actuació, s'ha elaborat un Procediment de Gestió de voluntariat, que s'inclou dins el Procés de Gestió de Recursos Humans.

La Gestió de Voluntariat inclourà els aspectes següents

1. Definició dels serveis voluntaris
2. Detecció de necessitats
3. Captació i Selecció (*)
4. Formació
5. Acollida, incorporació i desvinculació
6. Avaluació i millora

que seran descrits en el procediment esmentat i en altres referents a la gestió i formació dels recursos humans que ja eren vigents en el sistema de gestió. Així mateix, s'elaboraran les instruccions necessàries per algunes activitats que poden ser més adients a la gestió del voluntariat.

Quan es tracti d'un projecte específic de voluntariat, (per ex. Esplai sense fronteres, entre d'altres) es tindrà en compte en la planificació d'aquest projecte tot el que fa referència a la transferència de coneixements, per tal que sigui inclosa com a una activitat i una forma de reconeixement del voluntariat i altre personal integrat en el projecte.

Responsabilitat

És responsabilitat de la Direcció General i del Comitè del Voluntariat vetllar per a la bona gestió del voluntariat. A cada departament on es desenvolupa activitat voluntària s'anomenarà un referent de voluntariat encarregat/da de la gestió directa dels/les voluntaris/es, quant a captació, selecció, incorporació, formació específica, participació i desvinculació, i ho farà seguint el que està explicitat en aquest document.

El Comitè del Voluntariat estarà format pels següents membres:

- Coordinador/a del comitè de Voluntariat.
- Referent de la Direcció de Fundesplai.
- Referent de voluntariat de Fundació Esplai
- Referent de voluntariat del departament de lleure.
- Referent de voluntariat del departament de formació.
- Referent de voluntariat del departament del Món escolar
- Referent de voluntariat del departament de Joves.
- Referent de voluntariat del departament de Suport Associatiu.
- Referent de voluntariat del departament de Petita Infància.
- Referent de voluntariat del departament d'Educació Ambiental.
- Referent de Voluntariat Internacional
- Referent de voluntariat dels programes de Gent Gran

(*) Captació de voluntaris

Pel seu caire estratègic s'inclou la captació de voluntaris dins el Pla de Voluntariat, deixant la selecció com un element de gestió i especificat dins el procediment Gestió de Voluntariat.

La captació de voluntaris a l'Organització té dos camins:

- A) Acords amb entitats i empreses per voluntariat corporatiu.
- B) Captació de voluntaris pels diferents llocs de voluntariat de l'organització.

A).- Els acords amb entitats i empreses es basen en el Pla Estratègic que aposta per l'establiment d'aliances i pel treball en xarxa. Els acords respecte al treball de voluntaris pot ser amb gran diversitat d'entitats: centres educatius, organitzacions sense ànim de lucre, empreses (per al desenvolupament de la seva RSC), Àrea de Salut ambiental, entre d'altres.

En l'establiment d'aquests acords se seguirà el procediment SGQ-P033 Col·laboració d'empreses i les Instruccions SGQ-I052 Per a la selecció de contraparts i la SGQ-I053 Mecanismes per evitar conflicte d'interessos

B).- Quant a la captació de voluntaris pròpiament dita, es pot considerar que és una acció estable i contínua, si bé en alguns moments hi pot haver una necessitat major de persones voluntàries segons una entitat o àmbit determinat (monitors: abril-maig-juny per a colònies estiu; setembre-octubre per a esplais, inici de curs per a Connecta Joven, etc) o bé per algun projecte en concret. (canviar el b per l'a. Ordre)

Per a la captació podem distingir entre Accions i Campanyes

Accions de captació

Són iniciatives d'informació i sensibilització que es fan de manera habitual i amb caràcter ordinari. La seva finalitat es despertar interès entre la població cap a la col·laboració voluntària amb les activitats de la Fundació Catalana de l'Esplai i les seves entitats. A mode d'exemple, poden ser:

- La web de la Fundació Catalana de L'Esplai, en el seu apartat "vols col·laborar amb nosaltres".
- La informació que de forma telefònica, per escrit, per e-mail es facilita habitualment des del portal Voluntariado.com
- La informació distribuïda entre la població durant l'execució de qualsevol activitat pròpia de l'Organització (festes, Jornades, seminaris....).
- La distribució de fulletons informatius sobre Fundesplai i l'acció voluntària en stands, centres cívics, centres d'informació juvenil, etc.
- A les pròpies entitats de lleure: joves que quan ja no poden continuar d'usuàries o usuàries a l'esplai, es converteixen en ajudants de monitors/es.
- La Informació a persones associades sobre les activitats i les necessitats concretes de voluntariat en general o a grups específics.
- A les universitats, enviant informació amb la demanda concreta de voluntaris i voluntàries a les diferents entitats de voluntariat, solidaritat o cooperació de les mateixes.
- Utilitzar recursos públics que ofereixen les administracions, com per exemple:
  - Oficines municipals de voluntariat
  - Escoles de voluntariat
  - Telèfon del voluntariat
- Posar anuncis en els mitjans de comunicació i en pàgines web que ofereixen aquesta possibilitat, com:
  - Hacesfalta.org
  - Voluntariado.net
  - Recursos privats que ofereixen algunes empreses, com Fundación Empresa y Sociedad.

Campanyes de captació

Responen a iniciatives programades. Tenen per objecte la incorporació de diferents col·lectius i la cobertura de diferents projectes d'intervenció.

Són accions temporals i en moments determinats de l'any i, segons les necessitats de voluntariat es poden adreçar a grups de població diferents: estudiants d'IES, joves en una població o barri determinat, adults (pares i mares d'infants d'esplais), professionals especialitzats per a uns projectes o accions determinats. En aquests casos seran campanyes específiques.

En definir-les es determinaran els objectius, les persones destinatàries, metodologia i calendari d'accions i canal de captació que es vulgui utilitzar i quines accions de les abans descrites integraran la campanya.

Eines per fer la captació

Per fer la captació es tindrà en compte les necessitats de serveis voluntaris que té l'Organització utilitzant els registres adients:

- la Fitxa necessitats de serveis voluntaris;
- la Fitxa personal del voluntari
- Fitxa planificació i avaluació de la captació.

En qualsevol cas, és important garantir que és dona **la Informació prèvia** necessària a les persones interessades en col·laborar voluntàriament, per tal d'assegurar-se que les expectatives de la persona interessada s'adeqüen a l'organització i la seva oferta de voluntariat. En aquest sentit, cal assegurar-se de:

- Informar adequadament a aquelles persones interessades en incorporar-se com voluntaris (organització, funcionament, activitats i compromís personal que suposa).
- Orientar a qui s'interessa pel voluntariat en l'itinerari d'incorporació i en els plans i programes de l'organització.

En funció de la tipologia de tasca, aquesta informació es podrà donar en sessions de grup o individuals i de manera prèvia a l'entrevista de selecció o en la mateixa.

LINIES D'ACTUACIÓ

DEL VOLUNTARIAT

LÍNIES D'ACTUACIÓ DEL VOLUNTARIAT		ACCIONS	PERFIL
ORGANS DE GOVERN	Fundació Catalana de l'Esplai Fundación Esplai Federació Catalana de l'Esplai Entitats de serveis Esplais	Govern de les entitats Aportacions a l'estratègia Assessorament especialitzat Reunions Comissions de treball Representació institucional	Patrons Membres de les juntes directives Consellers
GESTIÓ	Suport a les estructures de gestió de FCE-FE	Suport a la gestió segons l'activitat o el projecte a què s'adscriuen	Professionals especialitzats en diferents àrees
	Suport a les estructures de gestió de les entitats d'esplai		Joves recent titulats, Jubilats
INTERVENCIÓ DIRECTA	Monitors en els esplais: (Veure Annex 1) a) Esplai de cap de setmana b) Esplai diari c) Esplai d'estiu	a) Activitats acció comunitària, excursionisme, contacte amb la natura. b) Basades en l'especialització: música, teatre, reforç escolar/ Atenció individualitzada i seguiment familiar. c) Casals, colònies, campaments	Joves i adults preferentment amb titulació. De què??? Adient a les activitats en que farà voluntariat?
	Conecta joven	Alfabetització digital	Joves dels IES
	Voluntariat ambiental	Jornades Camps de treball Informacions Campanyes Cursos	Grups de voluntariat ambiental

LÍNIES D'ACTUACIÓ DEL VOLUNTARIAT		ACCIONS	PERFIL
	Voluntariat internacional	Voluntariat cap a països amb menys recursos Intercanvis de voluntaris per coneixement de les diferents realitats	Monitors i joves dels esplais Monitors i joves de les entitats d'altres països
	Projecte de Mentoria Social (persones mentores voluntàries)	Acompanyament, orientació i traspàs de coneixement des de l'experiència professional i personal de les persones voluntàries en els i les joves participants en 3 eixos: inserció laboral, retorn al sistema educatiu i creixement personal.	Persones amb trajectòria professional i personal consolidada i contrastada (majors de 30 anys) Persones amb motivació i interès per treballar amb joves en situació de vulnerabilitat. Treballadors/es de Fundesplai que vulguin realitzar acció voluntària amb els i les joves
	Projectes aprenentatge servei	Formació en IES	Joves que vulguin obtenir el títol de voluntaris
	Món Escolar	Activitats en els projectes de servei del migdia, En extraescolars especialitzades d'àmbits com l'esport, idiomes, expressió artística.. En activitats de vacances: casals de Nadal, primavera i estiu (de juny a setembre)	Joves i adults Estudiants universitaris que vulguin fer els seus projectes d'APS

LÍNIES D'ACTUACIÓ DEL VOLUNTARIAT		ACCIONS	PERFIL
	Àpats en Companyia	<p>Participació en la dinàmica del menjador (preparació, desenvolupament de l'àpat, recollida del menjador)</p> <p>Participació en l'Espai de Dinamització que es realitza a l'acabar l'àpat amb les persones usuàries que voluntàriament s'hi queden</p>	<p>Joves, adults i persones grans</p> <p>Estudiants d'auxiliar de sala o del món de la restauració</p> <p>Persones interessades en la interacció amb persones grans en situació desfavorida (pobresa, solitud, etc) Poden ser monitors/es o una persona amb habilitats socials</p>
RESPONSABILITAT SOCIAL CORPORATIVA		<p>Aportació tècnica per als centres de Red Conecta</p> <p>Suport a esplais (Pubilla Cases...)</p>	<p>Empleats de Microsoft</p> <p>Empleats de telefònica</p> <p>Wrigley</p>

ANNEX 2

PROJECTES DE VOLUNTARIAT

Projectes de voluntariat als centres d'esplai

---

1. Funcions socials i educatives dels centres d'esplai

Fundesplai impulsa la creació de centres d'esplai, dona suport pedagògic, econòmic i de gestió als centres adherits a través de la Federació Catalana de l'Esplai i els representa davant les administracions públiques i la societat en general.

Els centres d'esplai han assumit històricament una sèrie de **funcions socials i educatives** que els han proporcionat personalitat pròpia. Fan de la democràcia una pràctica real: corresponsabilització dels afers col·lectius, protagonisme, implicació i compromís. Actuen com a escoles de ciutadania, perquè promouen els valors humans i les actituds cíviques bàsiques

Els esplais aporten **benestar social i factors compensatoris** en els barris i poblacions. Col·laboren en la vertebració del territori en la mesura que aporten elements d'identitat local, comarcal o nacional. Actuen com a motors de dinamització comunitària, humanitzant i personalitzant la vida quotidiana en els barris, pobles i ciutats.

Així mateix, incideixen en **l'extensió i normalització de la cultura catalana**, tant en els aspectes lingüístics, com de cultura popular, divulgació del patrimoni natural i social, etc. Estimulen la descoberta del paisatge i els valors naturals del nostre país, i ho fan en un context no acadèmic ni d'obligatorietat, la qual cosa accentua els aspectes comunicatius i emocionals de la integració cultural.

En una societat en risc de dualitzar-se, de deshumanitzar-se, d'estandarditzar-se... actuen implícitament com a **motors de prevenció de la marginació i l'exclusió social**, en oferir espais d'iniciatives molt diverses, d'activitats i projectes alternatius que ajuden els nois i les noies a trobar el seu lloc i respectar el dels altres.

Ens els centres d'esplai s'ofereixen **estils de vida saludables**, perquè són un antídote contra l'egocentrisme i el tancament sobre un mateix i perquè fan de la natura un eix central de la seva activitat.

Són un camí també **d'integració per als nois i les noies amb discapacitats** motrius, psíquiques o sensorials que, en altres espais més estructurats, com ara l'escola o la feina troben problemes estructurals més difícils de solucionar. A l'esplai, les persones amb discapacitats troben un lloc acollidor i oportunitats de relació amb altres persones

Són també una eina de **prevenció del fracàs escolar**, i de manteniment dels nois i noies en el circuit educatiu, perquè actuen sobre la motivació, les habilitats socials i de convivència.

Les entitats de lleure impulsen les **accions emprenedores i el lideratge juvenil** perquè proporcionen espais d'inserció crítica dels joves (monitors i monitores) cap a la vida adulta, és a dir, cap a la responsabilitat a tercers, la realització de

projectes, les pràctiques de voluntariat i l'exercici d'habilitats socials amb una maduració progressiva. A més, creen llocs nous de treball en l'economia social.

Els centres d'esplai aporten solucions concretes de valor educatiu i associatiu afegit per **compartir amb la família i l'escola la coresponsabilitat de l'educació** dels infants en temps no coberts per l'escola o la família, com ara les vacances de juliol, els caps de setmana o les tardes després de l'escola.

2. El model d'esplai de Fundesplai

La complexitat del model d'esplai de Fundesplai s'entén quan posem en context la història i l'evolució d'aquests centres. Si bé van néixer des del voluntariat i amb una activitat de lleure bàsicament de cap de setmana, algunes entitats, progressivament, han anat ampliant la seva activitat a tota la setmana. Un canvi que es produeix per adaptar-se i donar resposta a les noves necessitats socials i educatives de l'entorn: garantir treball constant i de qualitat amb col·lectius en risc social, necessitat de les famílies per conciliar horaris, valoració positiva de les activitats de lleure en l'assoliment de l'èxit educatiu, vinculació amb la comunitat educativa, etc. Tot plegat ha tingut com a conseqüència la **coexistència en una mateixa entitat de projectes diversos, alguns dels quals es continuen impulsant des del voluntariat i d'altres, han requerit de la professionalització dels equips.**

Tot i aquesta pluralitat de models, Fundesplai planteja alguns principis irrenunciables que es concreten en la gestió i organització de l'entitat:

- Són entitats sense afany de lucre.
- Fomenten el voluntariat i el compromís com a eina de transformació social.
- Desenvolupen projectes diversos amb el doble enfocament d'educació integral i social.
- Treballen des de la dimensió comunitària, d'inclusió i de foment d'igualtat d'oportunitats.
- Contribueixen a l'arrelament del territori.

3. Els projectes de voluntariat a l'esplai

Tal com hem exposat anteriorment una característica rellevant del model d'esplai que impulsa Fundesplai és la diversitat de projectes que integra. Això permet que la mateixa persona pugui vincular-se al centre de forma remunerada i alhora desenvolupar una acció de voluntariat en un altre dels projectes del centre. La convivència d'ambdues tipologies d'adhesió a l'entitat és possible donat que a cada un dels projectes els infants que hi participen són diferents com també ho són les funcions i els objectius que es persegueixen.

En termes generals, un mateix centre pot agrupar alhora aquests tres grans projectes i en tots, podem trobar la figura de la persona voluntària:

A. L'esplai de cap de setmana

Característiques principals:

- Vinculat estretament a l'origen dels esplais.
- Gestionat generalment des del voluntariat.
- L'activitat es desenvolupa durant el cap de setmana (dissabte matí o tarda i puntualment el diumenge).

Tipologia d'activitat:

- Propostes basades en els interessos dels infants i en la idea del projecte grupal.
- Principalment activitats d'acció comunitària, d'excursionisme i de contacte amb la natura.

Perfil dels infants:

- En general infants que s'inscriuen específicament en aquesta tipologia d'activitat.
- Generalment fills i filles de famílies amb trajectòria en el centre d'esplai.

Perfil i funció general dels monitors i monitores que intervenen:

- Persones voluntàries que no requereixen de cap especialització tret de tenir (segons normativa vigent), el títol de monitor/a o director/a d'activitats de lleure.
- Guiatge i dinamitzador de les propostes dels infants.

B. L'esplai diari

Característiques principals:

- Compleix una funció més social, educativa i inclusiva. Posa l'èmfasi en compensar mancances socioeducatives i en fer una tasca preventiva. La seva acció s'articula en coresponsabilitat amb els agents socials i educatius del territori.
- L'activitat es realitza de dilluns a divendres, generalment després de l'horari lectiu.
- Compta amb una estructura de gestió professionalitzada.

Tipologia d'activitat:

- Propostes basades en l'especialització: música, teatre, esport, acció científica, reforç escolar, etc.
- Espais d'atenció individualitzada i seguiment familiar.

Perfil dels infants:

- Principalment infants i joves derivats de serveis socials, EAPS escoles, etc.

Perfil i funció general dels monitors i monitores que intervenen:

- Persones amb titulació especialitzada en l'àmbit social i/o educatiu: educadores socials, pedagogues, psicòlogues, etc.
- Equip especialitzat en alguna àrea tècnica: teatre, esport, música, etc.
- Professionals remunerats.

C. L'esplai d'estiu

Característiques principals:

- L'activitat es desenvolupa durant les vacances escolars, essent l'estiu on més s'intensifica.
- Són propostes que afavoreixen la conciliació laboral i familiar i en molts barris l'equitat.
- L'activitat abasta o bé, la jornada de dia, de matí a la tarda, o bé, les 24 hores com és el cas de les colònies o els campaments.
- Compta amb una estructura de gestió professionalitzada.

Tipologia d'activitat:

- Els casals, les colònies o els campaments, són els programes més freqüents.

Perfil dels infants:

- A diferència dels projectes anteriors (esplai cap de setmana i diari), els grups s'amplien i es transformen amb la participació d'infants i joves provinents d'altres entorns i ciutats.

Perfil i funció general dels monitors i monitores que intervenen:

- Persones amb titulació especialitzada en l'àmbit del lleure.
- Professionals remunerats.

En qualsevol d'aquestes tres propostes la funció principal de les persones voluntàries és donar suport a la tasca dels equips, adequant-se i adaptant-se a les característiques específiques de cada un dels projectes.

Per últim posar en relleu novament que els esplais sorgeixen de la comunitat i amb la implicació de la comunitat, per això, és necessari que preservem la seva base comunitària, la qual, en bona part, requereix de la coexistència de les diferents formes d'adhesió que s'han descrit.